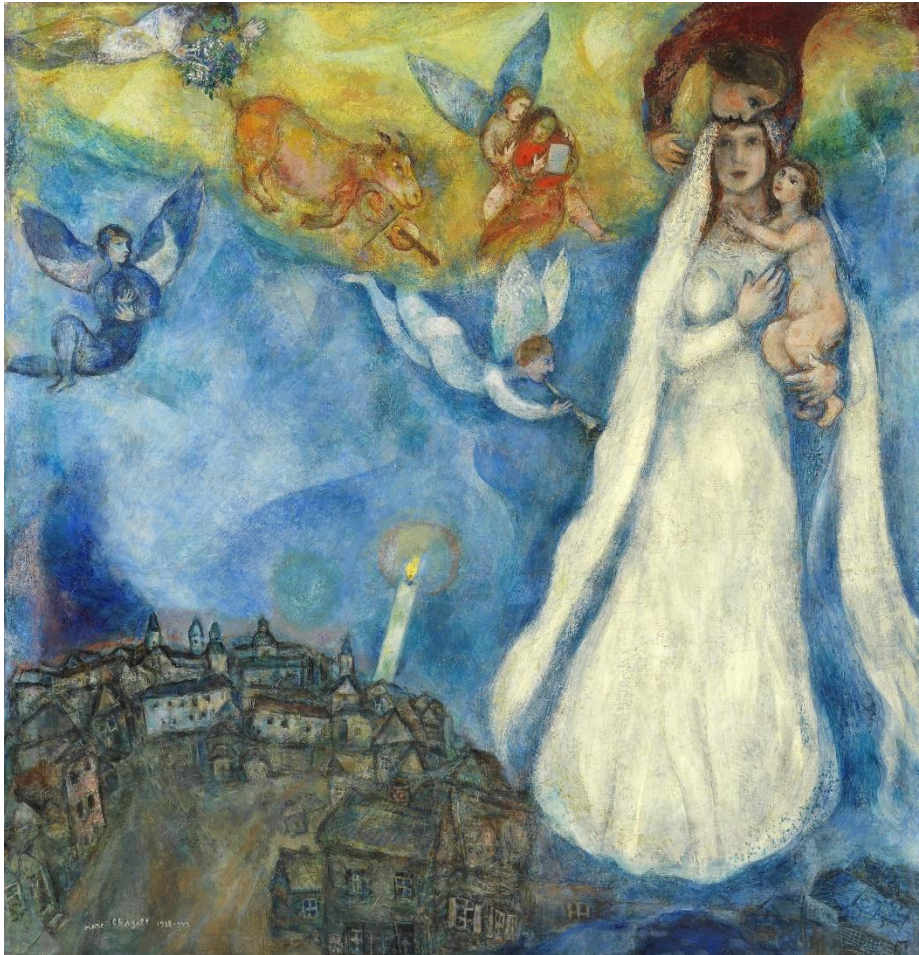

Kerstfeest

25 december 2022

Moeders van Jezus (V)

Maria

Dorpskerk - Blaricum

Voorganger: ds. Jurjen Zeilstra

Inleiding

De een ziet een eenvoudig meisje uit Nazareth, de ander de koningin van de hemel. Er zijn heel verschillende manieren om naar Maria te kijken en allemaal hebben ze iets fascinerends. Vele stemmen uit tal van verhalen klinken mee. In Maria's pure ontvankelijkheid mogen we allemaal iets herkennen van de houding die de inwoning van het goddelijke mogelijk maakt. In de tijd van Advent, onze voorbereidingstijd op Kerstfeest, zagen we hoe Maria vele bijbelse bondgenoten heeft, voorgangsters in de stamboom van Jezus: Batseba, Ruth, Rachab en Tamar, zij kunnen allen als moeders van Jezus worden gezien. Maria gaat als liefdevol moeder van Jezus ons voor in het leven met het Godsgeheim.

Schriftlezing Oude Testament: Ezechiël 37, 21-28

Schriftlezing Brieven: Hebreeën 1, 1-4

Schriftlezing Evangelie: Matteüs 1

Prediking

Gemeente van Christus,

op de voorkant van uw liturgie ziet u het schilderij dat Marc Chagall maakte met de titel: Madonna van het Dorp. Chagall werkte aan dit grote schilderij in de donkere jaren 1938-1942. Oorlogsdreiging en geweld alom. Overal waar Nazis het voor het zeggen hadden, werden Joden opgepakt, weggevoerd en vermoord. Dat moet Chagall, die zelf Jood was, enorm hebben aangegrepen. Tenslotte vluchtte hij met zijn gezin naar de Verenigde Staten, zoals eens, vertelt ons Matteüs, Jozef, Maria en Jezus, moesten vluchten en onderdak vonden in Egypte.¹

Maar Chagall schildert een hoopvol schilderij met prachtige kleuren. De duistere aarde wordt gesymboliseerd door Vitebsk. Dat is het geboortedorp van Chagall in Witrusland. Als verbinding tussen hemel en aarde, schildert hij een prachtige madonna met kind. Als je goed kijkt zijn het een dansende Bella, de vrouw van de schilder, samen met Ida, hun dochtertje. Zij worden omringd door zingende en musicerende engelen. Een os speelt viool. Chagall zelf kust Bella van boven. Zij is voor hem Maria die de bedreigde aarde zal redden door haar zuiverheid. Het is een liefdesgedicht in kleur.

Wat Chagall doet, is de vrede waar het kerstverhaal van spreekt en zingt, betrekken op de nood van de wereld. In een gewelddadige wereld, waarin de vrede verloren is, blijft Maria ontvankelijk voor het hemelse. In het donkere dorp beneden brandt één kaars, een teken van hoop. Ik moet denken aan het gedicht dat werd geschreven door Willem Wilmink en in het programma Het Klokhuis is gezongen door Frank Groothof:

In de kleine sjoel
Staat een kacheltje
En het brandt heel goed
En de rebbe leert
Lieve kindertjes
Hoe je schrijven moet

't Is Hebreeuws nog wel

---

¹ Matteüs 2, 13-15.

Dus heel moeilijk, hoor
Het moet keurig net
Heb je 't mooi gedaan
Dan wordt een vlaggetje
In je schrift gezet

En de rebbe zegt:
'Lieve kindertjes,
Kennis is geen macht
Maar kan toch nog wel
Een lichtje zijn
In stikdonkere nacht

Lieve kindertjes,
Wat een lijdensweg
Ga je tegemoet...
Daarom steek ik vast
Een klein lichtje aan
Dat het altijd doet.'²

Door dit Kerstfeest te vieren ontsteken wij vandaag in de wereld een licht. Dat is hard nodig. Daartoe zijn wij tezamen gekomen. Vorig jaar was er niemand in de kerk, nou ja, niemand? De koster, de organist, de ouderling, de diaken, ik én de camera. Coronagedwongen bleef u thuis. Wat heerlijk dat we elkaar vandaag wel weer echt mogen ontmoeten. Wij beseffen meer dan vroeger, het spreekt niet vanzelf. Maar het is zo nodig op het Kerstfeest en dat het vandaag kan, stemt tot dankbaarheid. Laten we zorgen dat het ook morgen kan, en volgend jaar en dat het nooit zal ophouden.

Het is nodig écht bijeen te komen, want dat bijeenkomen raakt direct aan de kern van de boodschap van Kerstfeest. Die staat niet los van de nood van de wereld. God verzamelt mensen. In naam van deze God worden wij, zo verschillend als we zijn, op één noemer gebracht. Dat is de noemer van de vrede. Dat is de boodschap van profeten als Ezechiël: God brengt een volk bijeen onder een vredevorst. Eensgezindheid kan groeien! Wat er overwonnen wordt is het verscheurende conflict, de oorlog, de kern van de onenigheid zelf. De historische achtergrond bij de woorden van Ezechiël is de Babylonische Ballingschap. In de 6^e eeuw v.Chr., en dat is echt gebeurd, zijn tienduizenden Joodse ballingen weggevoerd naar Babel. Ontheemden waren het in tweestromenland, zoals in onze tijd miljoenen mensen ontheemd zijn, misschien niet letterlijk weggevoerd als ballingen, maar wel weggevlucht, van oorlog, van geweld, van armoede en honger en balling in een ontwrichte wereld, ver van hun geboortegrond. De profeet Ezechiël gaf stem aan Gods woord, toen hij na vijftig jaar de terneergeslagen ballingen mocht oproepen in vrede terug te keren naar Jeruzalem. En niet alleen hen, over hun hoofden heen, ging het om álle ballingen ooit, te beginnen met het Tienstammenrijk, Noord-Israël, in die tijd al lang geleden weggevoerd door de Assyriërs aan het eind van de 8^e eeuw v.Chr., in de historische zin nooit meer iets van gehoord.

Maar in de terugkeer van de ballingen begint, zo gelooft de profeet, het herstel van een Godsvolk, dat zal worden geleid door de een echte vredevorst die voor zijn volk als een goede herder zal optreden. Het oerverlangen van mensen naar vrede en gerechtigheid zal worden

---

² Willem Wilmlink, 'Mijn herinnering aan een Jiddisch liedje'. Uit: *Verzamelde liedjes en gedichten*. Prometheus, 2010. Vgl. Bron: <https://muzikum.eu/nl/joost-prinsen/de-rebbe-leert-de-kinderen-schrijven-songtekst>

vervuld. De tempel, die door de Babyloniërs was verwoest, zal worden hersteld en God zal wonen te midden van zijn volk, dat zal opbloeien doordat Gods leefregels ten dienste van een gezegend leven, zullen worden gerespecteerd. In die beweging zo toont ons Christus mogen ook wij meedoen, mee bewegen en ons laten leiden tot vrede. Heersers en volken die zich verliezen in telkens weer nieuwe oorlogen, een schijnbaar eindeloze reeks, zij worden tot de orde geroepen van Gods Koninkrijk.

God woont te midden van mensen. Dat toont ons dit Kind van Kerstfeest. Vrede bloeit op waar gerechtigheid regeert en mensen kunnen altijd, na hun feilen en falen, opnieuw beginnen en bouwen aan geborgenheid. Maria is in haar eenvoud ontvankelijk voor deze boodschap. Daar staat zij symbool voor in dit verhaal, dat een proloog is op de boodschap van de volwassen Jezus. Zij ontvangt de inspiratie van Gods Geest. De vrucht die zij draagt is onze hoop op gerechtigheid. Dit is wat Jozef in zijn droom leert van de hemelse engel. Maria gaat ons voor wanneer ook wij ons in deze zin, ieder op zijn of haar eigen wijze, willen laten raken. De naam Jezus betekent 'God redt.' Wie het Kerstfeest viert met zijn of haar hart, wordt zodoende zelf een beetje Maria.

In de tijd van Advent, onze voorbereidingstijd op Kerstfeest, zagen we hoe Maria vele bijbelse bondgenoten heeft, voorgangsters in de stamboom van Jezus: Batseba, Ruth, Rachab en Tamar, zij kunnen allen als moeders van Jezus worden gezien, niet op de natuurlijke wijze, maar geestelijk. Kent u de krachtige verhalen die zij bij zich droegen. Batseba was de moeder van de vredevorst Salomo. Ruth was een vreemdeling, maar zorgde liefdevol voor haar schoonmoeder Naomi. Rachab verborg de mannen die op zoek waren naar de ingang van het beloofde land. Tamar zette alles, inclusief haar leven, op het spel, met het doel om een kind te krijgen.

In dit licht mogen ook wij, u en ik, onszelf zien, als bondgenoten van Maria, ieder op onze eigen plaats. Ook al is het nog zo donker, steek een kaars aan, oriënteer je op de vrede, en geloof dat het verschil maakt, dat het betekenis heeft, ook in een stikdonkere nacht. Amen.

Uitzending en zegen

Iedereen is uitgenodigd elkaar nog op andere wijze te ontmoeten bij koffie.

Als wij deze kerk verlaten en naar huis gaan of waar dan ook heen, laten wij beseffen gezegende mensen te zijn. Wij staan immers naast Maria en mogen de liefde van God herkennen in het Kind van Kerstfeest.

Laten we dit geheim koesteren in ons hart, in het besef Gods medewerkers in de wereld te zijn en vol verwachting uitzien naar wat God gaat doen.

De genade van Jezus Christus,
de liefde van God,
de verbondenheid met de heilige Geest
is met u allen.

Afbeelding voorzijde: Madonna van het dorp, olieverf op canvas 1938-1942, Marc Chagall